

БІОТЕХНІЯ (від *bio*... і грец. *τέχνη* — майстерність) — наука про активний цілеспрямований вплив людини на природні комплекси з метою поліпшення умов існування дикої фауни та збільшення ємності середовища для них; комплекс технічних і господарських заходів, спрямованих на збереження видового різноманіття диких тварин. Б. вивчає напрями й методи впливу на популяцію диких тварин та середовище їхнього існування передусім шляхом зміни факторів середовища (кормових, захисних, гніздових та ін.). Важлива складова Б. — керування популяціями диких тварин при використанні ресурсів тварин. світу, запобігання негатив. явищам, пов'язаним із життєдіяльністю окремих видів, забезпечення актив. функціонування зоокомпоненту природ. екосистеми. У мислив. госп-ві Б. варто розглядати як напрям діяльності — керування ресурсами мислив. тварин, спрямоване гол. чином на підвищення темпів розмноження та зниження смертності тварин, у підсумку — на збільшення щорічного приросту їхнього поголів'я. У закордон. мисливствознавстві на позначення Б. використовують термін «керування дикою природою». Б. виникла й розвивалася спершу як складова мисливствознавства. Окремі біотех. заходи, пов'язані з веденням мислив. господарства, вживалися ще в середньовіччі. Остаточне формування Б. як науки та системи практ. заходів припадає на 30–40-і рр. 20 ст. і пов'язується з іменем П. Мантейфеля та його послідовників (П. Юргенсона, Б. Житкова, В. Подаревського та ін.). У цей період в СРСР та в Україні проводилися великомасштабні наук. дослідження з Б., заходи щодо т. зв. «реконструкції фауни». Узагальнення досліджень і досвіду біотех. робіт проводилося на рівні СРСР, що значно ускладнювало

аналіз і оцінку зробленого в Україні. Широке застосування в Україні знайшли такі біотех. заходи: безпосередня охорона тварин, збереження місць їхнього існування, поліпшення та розширення кормової бази, регулювання чисельності хижаків, акліматизація й реакліматизація мислив. птахів і звірів. Ті ж самі заходи, проведені на основі досвіду, нагромадженого в природ. зонах, відмінних від природо-істор. специфіки України, були неефективними.

Нині функції Б. виходять далеко за межі мислив. господарства, стосуються не окремих видів і популяцій тварин, а екол. систем загалом, адже наук. і практ. спрямованість Б., сукупність знань, які Б. нагромаджує й узагальнює, стосуються всіх тварин, що живуть у стані природ. свободи, всі ці тварини та середовище їх існування складають певний завершений і цілісний фрагмент реал. дійсності, який є об'єктом окремої науки. Теор. і практ. проблеми Б. в сучас. її розумінні в Україні вирішуються в Укр. лісотех. університеті (Львів), Запоріж. університеті, Інституті зоології НАНУ, Укр. НДІ лісового господарства та агролісомеліорації.

Рекомендована література

1. Мантейфель П. А. Реконструкция охотничье-промысловой фауны СССР // Социалистическая реконструкция и наука. Вып. 2. Москва, 1934;
2. Кузнецов Б. А. Биотехнические мероприятия в охотничьем хозяйстве. Москва, 1974;
3. Злобин Б. Д. Подкормка охотничьих животных. Москва, 1985;
4. Русанов Я. С. Основы охотоведения. Москва, 1986;
5. Рудишин М. П. та ін. Рациональное ведение мисливського господарства. Л., 1987;
6. Справочник охотника. Минск, 1987;
7. Охотнику об охоте. К., 1992;
8. Бондаренко В. Д., Делеган І. В., Татаринов К. А. Мисливствознавство. К., 1993;
9. Энциклопедия охотника. К., 1996;
10. Бондаренко В. Д. Біотехнія. Л., 1998.

В. Д. Бондаренко

Бібліографічний опис:

Біотехнія / В. Д. Бондаренко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2004. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-35346>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).